

Cuprins

Sinteze teoretice	1–28
Romanitatea românilor în viziunea istoricilor	1–3
Autonomii loc. și insitit. centrale în spațiul românesc ...	3–6
Democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice.....	7–9
Constituțiile din România	9–13
Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (sec. XVIII-XX).....	14–18
România postbelică. Stalinism. Național – Comunism și disidență anticomunistă.....	18–22
Spaț.rom., între diplomatic și conflict, în Evul Mediu	22–23
România și concertul european: de la criza orientală la marile alianțe ale secolului al XX-lea	24–27
România în perioada Războiului Rece.....	27–28
Modele de subiecte	28–65
Romanitatea românilor în viziunea istoricilor	28–30
Evoluția Principatelor Române, respectiv a României în secolele XVIII-lea – al XX-lea	30–32
Sistemul constituțional în România	32–34
Statul român modern.....	34–36
Evoluția statului român modern.....	37–38
Evoluția statului român modern.....	38–40
România postbelică.....	41–42
România în perioada postbelică.....	42–44
Evoluția României în perioada postbelică	44–46
Stalinism și național-comunism în România	46–47
Naț.-comunism și dizidență anticom. în R. postbelică ..	47–50
România de la stalinism la național-comunism	50–51
România în perioada stalinistă	51–52
Implicarea României în relațiile internaționale, de la criza orientală la marile alianțe ale secolului al XX-lea	53–55
România și marile puteri de la criza orientală la marile alianțe a sec. XX	55–56
R. în relațiile internaționale ale secolului al XX-lea	57–59
România în relațiile internaționale.....	59–61
România în perioada Războiului Rece 1	61–62
România în perioada Războiului Rece 2.....	62–65

Sinteze teoretice

Romanitatea românilor în viziunea istoricilor

Romanitatea presupune ideea descendenței, a originii romane a românilor, ideea stăruinței elementului dacic, romanic, unitatea de neam, unitatea limbii și latinitatea limbii, esența romană a unor obiceiuri și tradiții, și conștiința românilor despre originea romanică.

Etnogeneza constă din formarea poporului român și cea a limbii române. Poporul român se trage din daci și romani – coloniști și veterani de război care au hotărât să nu se mai întoarcă în țara mamă ci să rămână pe teritoriile actualei Românie. Migratorii care au trecut peste teritoriile țării au avut deasemenea influență atât în formarea poporului cât și a limbii. Romanizarea, procesul de asimilare de către autohtoni a elementelor de civilizație și de cultură romane, a cunoscut **3 etape**.

Fazele romanizării

Prima se poate numi **faza preliminară**, între secolele II î. Hr. – 106, de la primele contacte cu lumea romană, până la cucerirea romană. Teritoriile geto-dacice au intrat sub stăpânire romană treptat, înaintând dinspre Sud spre Nord. În perioada 87-106 d. Hr., statul dac a fost condus de Decebal care a avut conflicte cu romanii. În 89 Dacia a devenit regat clientelar al regatului însă în urma războaielor din 101-102 și 105-106, Dacia a fost cucerită și transformată în provincie romană. **A doua fază este romanizarea propriu-zisă**, când elementele romane s-au generalizat la scara întregii societăți. Perioada cuprinde anii 106-271/275. Printre **factorii romanizatori** putem enumera administrația romană, armata, veteranii, coloniștii, viața economică, urbanizarea, dreptul roman și viața culturală, religioasă. Acest proces a fost unul

irreversibil, s-au format daco-romanii. Cea din **ultima fază este cea a romanizării postaureliane**, de după retragerea trupelor și a stăpânirii romane. Deși romanii s-au retras, legăturile economice, politice și militare cu Imperiul Roman s-au menținut. Prin munca misionarilor s-a răspândit și creștinismul. A avut loc a uniformizare a romanizării la scara întregii arii de locuire a daco-romanilor.

Limba română s-a format odată cu poporul român și face parte din limbile neolatine. Substratul este unul dacomoestic care cuprinde cam 150-200 de cuvinte păstrate în vocabular; stratul este cel latin, care înseamnă cam 80% din vocabularul și structura gramaticală. Grauirile sunt moldovenești, oltenești, maramureșene, etc.

Romanitatea în viziunea istoricilor

Istoricii menționează elementul romanic la Nord de Dunăre în secolul VII, pentru prima dată. Moise Chorneati menționează țara ca cea „necunoscută” iar cronica turcă ca țara a vlahilor, în secolul IX. În secolul al X-lea apare termenul vlah care marchează sfârșitul etnogenezei și subliniază caracterul romanic al poporului. Secolul al XI – Gardizi face referire la români, situându-i între slavi, ruși, unguri, între Dunăre și un munte mare. Anonymus, în sec. al XII-lea oferă informații despre români și formațiunile politice existente în sec. IX în spațiul intracarpatic. Simon de Keza în *Gesta Hunorum et Hungarorum* spune că romanii erau în Pannonia la venirea hunilor și că o parte dintre ei s-a împrăștiat în Italia, iar vlahii, care erau păstori și agricultori, au rămas să trăiască în continuare.

Odată ce crește interesul față de români, cam prin sec. al XIV-lea, cresc și informațiile și izvoarele istorice despre aceștia. În sec. al XV-lea se afirmă, de către mai mulți istorici, originea romanică a românilor. Secolul XVII

aduce scrieri ai românilor, cei doi Letopiseți ai Moldovei, scrise de Gr. Ureche și altul de Miron Costin, lucrarea stolnicului C-tin Cantacuzino, Istoria Țării Românești și lucrările lui Dimitrie Cantemir. Ideile principale subliniate în aceste lucrări erau continuitatea dacică sub stăpânire romană, unitatea și continuitatea românilor. Ideea de descendență pură de la Traian aparține lui Dimitrie Cantemir, care a anticipat și Școala Ardeleană. Lucrări care susțin că românii nu se trag de la coloniștii romani, care neagă ideea continuității și a elementului roman, apar în secolul al XVIII-lea, însă secolul al XIX-lea, în care se unesc principatele, se trece la alfabetul latin și se adoptă numele de România, ceea ce conștientizează romanitatea. În această perioadă se adaugă și influența slavilor în formarea poporului și a limbii. Secolul XX se poate împărți în două feluri de abordări, cea din prima jumătate a secolului și istografia comunistă. Cea din prima parte este caracterizată prin ideea de continuitate și romanitate a românilor, iar cea comunistă exacerbează elementul dacic și slav, diminuând factorul roman, susținând că poporul român era format cu mult înaintea cuceririlor romane.

Autonomii locale și insitituții centrale în spațiul românesc

Paralel cu etnogeneza românească, au avut loc procese economice, sociale, politice care au condus la structurări de tip statal și la necesitatea statului. Prezența migratorilor în zonă, dincolo de distrugerile provocate, a realizat un echilibru de forțe, care a împiedicat expansiunea statelor din zona aceasta, însă cu puțin timp după au apărut și s-au afirmat statele medievale ca Regatul Ungar, statele rusești sau Imperiul Bizantin. Acestea au avut influențe atât negative cât și pozitive. Pozitiv a fost acela că li s-a arătat un model de organizare politică statală însă totodată exista

Comandă versiunea completă, tipărită de
www.fituici-bacalaureat.ro

www.fituici-bacalaureat.ro

ocazia revoltei anticomuniste din 1956. Cu moartea lui Stalin apar primele tensiuni și contradicții în relațiile româno – ruse, urmând **etapa de detașare față de politica Moscovei**. Această politică a fost începută de Gh. Gheorghiu Dej prin respingerea planului Valec, linia detașării față de Moscova fiind continuată și accentuată de N. Ceaușescu. Sub guvernarea lui s-a refuzat ruperea relațiilor diplomatice cu Israel, s-a recunoscut RFG și s-a refuzat implicarea în Primăvara de la Praga, din Cehoslovacia. În urma acestor acțiuni a crescut prestigiul lui Ceaușescu, însă România a ajuns să se izoleze aproape complet în perioada următoare, care a condus la Revoluția din 1989 și la prăbușirea regimului comunist din România și a multor țări.

Modele de subiecte

Romanitatea românilor în viziunea istoricilor

- Precizarea secolului în care a fost abordată ideea.
- Prezentarea unei cauze a implicării istoricilor.
- Menționarea a două idei.
- Menționarea a doi istorici.
- Formularea unui punct de vedere.

Românii consideră că elementul fundamental al identității poporului român este romanitatea. La fel ca celelalte popoare romanice din Europa, cum ar fi francezii, italienii sau spaniolii, și românii vorbesc o limbă care se bazează pe limba latină. Cursul de romanizare este considerat a se fi desfășurat între secolele I-III d. Hr., când Imperiul Roman a intrat la nord de Dunăre.

Românii apar sub denumirea de vlahi, în secolele VIII-IX, în germană acesta fiind un etnonim pentru cuvântul romanici. În acest secol se termină și etnogeneza românilor, odată cu perioada migrațiilor. Putem să spunem că, românii, ca popor, apar în urma unei duble sinteze, cea

a geto-dacilor și a romanilor, respectiv cea a daco-romanilor și a migratorilor.

Partea majoră a vocabularului român, 60%, își are originea din limba latină vorbită în Imperiul Roman, se adaugă un substrat de 10% care provine din limba geto-dacă și cei 20% rămași sunt de origine slavă.

În Evul Mediu, secolul XV, problema romanității românilor este abordată de Nicolaus Olahus și cronicarii moldoveni – Grigore Ureche și Miron Costin, cu două secole în urmă. Pe teritoriul Transilvaniei se încearcă un alt fel de abordare, cea care neagă continuitatea românilor la nord de Dunăre și romanitatea românilor, în favoarea Imperiului Austro-Ungar. Această teorie a fost sintetizată de istoricul Robert Roesler, în secolul al XIX-lea, fiind numită teoria imigraționistă, fiind în concordanță cu interesele austro-ungare.

Această teorie a istoricului austriac a fost combătută și de istorici străini ca E. Gibbon sau Th. Mommsen și istorici români ca A.D. Xenopol, el însă aduce și dovezi arheologice, toponomia, hidronomia, termenii creștini de origine latină, etc. Lucrările după 1989 subliniază romanitatea limbii române care scoate în evidență romanitatea românilor.

Ideea romanității are și acum un rol foarte important în scrierile istorice. Înainte de anii 1989 însă, nu a fost tratat ca un lucru cert, mai ales începând cu secolul al XVIII-lea, când Ardealul era sub conducere maghiară. În această perioadă Școala Ardeleană a fost cea care susținea drepturile naționale ale românilor ardeleni, prin reprezentări ca Inocențiu Micu-Klein, Gh. Șincai sau Petru Maior. Secolul al XIX-lea este cel în care s-a consolidat conștiința românilor, iar opere care ajutau la înțelegerea fenomenului au apărut după anii 1918. Pe perioada comunistă, datorată sovietizării culturii și a naționalismului agresiv, problema romanității a cunoscut denaturări și

exagerări, însă după 1989 acesta s-a echilibrat, romanitatea românilor fiind acceptată ca lucru cert, care nu mai necesită alte demonstrații.

Evoluția Principatelor Române, respectiv a României în secolele XVIII-lea – al XX-lea

- **Menționarea a 2 fapte istorice desfășurate în spațiul românesc (XVIII-XIX).**
- **Prezentarea unui fapt istoric desfășurat în spațiul românesc (XIX).**
- **Precizarea unui fapt istoric prin care se constituie România Mare.**
- **Formularea unui punct de vedere propriu.**

Instaurarea domniilor fanariote, după 1711, provocase un considerabil impact asupra societății românești, marcat printr-o intrare mai profundă a Principatelor în lumea Orientului, după ce dobândiseră sentimentul europenității lor, prin scrierile lui Dimitrie Cantemir și stolnicul Constantin Cantacuzino. În practica politică internă, se remarcă în timpul domniilor fanariote, tendința de a supune controlul boierimii problemele financiare, ceea ce semnifică un atribut al Stărilor. Practica consultării Stărilor prin instituțiile reprezentative s-a manifestat mai cu seamă în vremea Mavrocordaților, când adunările de Stări erau chemate să legitimeze politica de reforme. Constantin Mavrocordat a domnit alternativ în Moldova și Țara Românească, a început având aprobarea Porții, aplicarea programului de reorganizare a instituțiilor fiscale, administrative și judiciare în spiritul de raționalizare a statului.

Programul politic prin revendicările lui naționale, a reușit, în fața revoluției lui Tudor Vladimirescu, să solidarizeze întregul corp social al națiunii. Programul mișcării lui Vladimirescu, era în aparență îndreptat împotriva fanarioților, nu a Porții. În realitate alungarea

Comandă versiunea completă, tipărită de
www.fituici-bacalaureat.ro

www.fituici-bacalaureat.ro

Implicarea României în relațiile internaționale, de la criza orientală la marile alianțe ale secolului al XX-lea

- **Precizările secolului în care s-au instaurat stalinismul și național-comunismul.**
- **Menționarea a câte unui obiectiv urmărit de România prin implicarea sa în „criza orientală”, respectiv în relațiile internaționale.**
- **Prezentarea unui eveniment internațional și precizarea unei consecințe.**
- **Menționarea unei asemănări și a unei deosebiri dintre acțiunile desfășurate de România pe plan internațional, pe parcursul sec. al XX-lea.**
- **Formularea unui punct de vedere propriu.**

Perioada anilor 1875-76 a însemnat începerea unei noi etape a „problemei orientale”, mișcările insurecționale din Bosnia – Herțegovina, Bulgaria și războiul sârbo-muntenegreano-otoman, oferind Rusiei posibilitatea de a interveni în zonă, sub pretextul protejării creștinilor din Balcani.

Principalul obiectiv al românilor, după realizarea unirii din 1859, era obținerea independenței. Mai întâi au încercat pe cale pașnică, însă această modalitate s-a dovedit nereușită, determinând clasa politică din România să se orienteze spre alianța cu Rusia și participarea la un conflict deschis. Tratatul cu Rusia au fost finalizate la 4 aprilie 1877, prin semnarea Convenției de la București. Rusia s-a angajat să respecte integritatea teritorială și „drepturile politice ale statului român” în schimbul tranzitării armatei sale prin România.

Independența, neputând fi atinsă pe plan politic, s-a confirmat pe câmpurile de luptă din balcani, fiind recunoscută prin Tratatul de la Berlin din 1878. Mulțumită rușilor, care au declarat război turcilor, Poarta a suspendat legăturile diplomatice cu România și astfel a fost posibilă

proclamarea de către M. Kogălniceanu a independenței absolute a țării.

Menținerea frontierelor trase odată cu terminarea Primului Război Mondial a fost obiectivul principal al politicii externe exersate de România. Guvernele României au susținut securitatea colectivă și au promovat alianțe regionale, cum a fost Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică. Eforturile depuse pentru a asigura inviolabilitatea noilor frontiere ale statului, în perioada anilor 1920-1930 de guvernele românești, s-au dovedit până la urmă fără de succes, diferențele dintre România și cele 2 state revizionaliste, Ungaria și Uniunea Sovietică fiind în continuare accentuate.

Răspunsul comuniștilor la Alianța Nord Atlantică era Pactul de la Varșovia, creat la 14 mai 1955. În cadrul acestui pact, U.R.S.S.-ul deținea un rol și putere considerabil. Cu toate acestea România a fost singura membră a pactului de la Varșovia care nu a participat la invadarea Cehoslovaciei în 1968, căci comuniștii români au refuzat să participe la asemenea manevre militare pe teritoriul țării, susținând în paralel ideea desființării simultane a blocurilor militare. România a refuzat să semneze declarația din noiembrie 1978, prin care pactul condamna negocierile de pace israelo-egiptene, refuzând de asemenea să accepte creșterea cheltuielilor militare.

Pe tot parcursul secolelor XIX și XX, manifestările politicii externe ale României erau în favoarea păstrării independenței, a stabilității și individualității în raport cu țările agresoare. Alianțele formate erau în concordanță cu garantarea siguranței și a securității granițelor împotriva presiunilor venite dinspre URSS și Ungaria. După cel de-al Doilea Război Mondial România a făcut parte din Pactul de la Varșovia, sub forța nivelatoare a Uniunii Sovietice Staliniste. A încercat o manifestare de distanțare față de acest pact, cu precădere în momentul intervenției împotriva

Comandă versiunea completă, tipărită de
www.fituici-bacalaureat.ro

www.fituici-bacalaureat.ro